

Finnmark fylkeskommune
Finnmárkku fylkkagielda

Fylkesråden

Arkivsak 200400203
Arkivnr.
Saksbeh. Larsen, Anne-Cathrine, ,

Saksgang	Møtedato	Saksnr.
Kultur-, nærings- og samferdselsutvalget	09.11.04	58/04

INNSPILL TIL STORTINGSMELDING OM KULTUR OG NÆRING

FYLKESRÅDENS INNSTILLING

Vurderingsdelen av dette saksframlegget oversendes Kultur- og kirke departementet (KKD) som innspill til arbeidet med stortingsmeldingen om kultur og næring. Svaret sendes KKD innen fristen 20. oktober med forbehold om endringer etter behandling i KNS.

Vadsø 18. oktober 2004

Hans M. Ellingsen
fylkesråd

1. BAKGRUNN

Kultur- og kirkedepartementet har i brev av 23.08.04 bedt fylkeskommunene, Sametinget og noen få kommuner om å komme med innspill til en stortingsmelding om kultur og næring. Dette er en del av oppfølgingsarbeidet etter Stortingets behandling av St.meld. nr. 48 Kulturpolitikk fram mot 2014 (2002-2003). Fristen for å komme med innspill er 20. oktober, men det er meldt til KKD at saken vil bli behandlet i Kultur-, nærings- og samferdselsutvalget i Finnmark i møte 9. november 2004.

2. BESKRIVELSE

I brevet bes vises det til at generelle utviklingstrekk i samfunnet knyttet til levesett, teknologisk utvikling, internasjonalisering og forbruksmønster tyder på en økende gjensidig påvirkning mellom kultur og næring. Dette skjer i flere ulike sammenhenger:

- Kultur er ofte en næring i seg selv
- Kultur- og næringsliv utvikler nye samarbeidsformer
- Kultur og næring står ofte sentralt i sammenheng med stedsutviklingsprosjekter

Det påpekes at denne utviklingen har ført til større markedsinnslag i kultursektoren og mer markedsliknende gråsoner i det offentlig finansierte kulturlivet som på den ene siden utfordrer sektorpolitikken og på den andre siden åpner for alternativ kulturfinansiering og utvikling av næringsvirksomhet basert på kultur. Det legges derfor opp til at den nye stortingsmelding skal gi en status for forholdet mellom kultur og næring, og drøfte strategier for og synergieffekter for økt samspill mellom kultur og næring. Målet er å drøfte både utfordringene og muligheter i dette samspillet og hvilke konsekvenser dette bør ha for den framtidige politikken rettet mot dette feltet.

Det vises også til at fylkeskommunene lenge har arbeidet med kultur- og næringsrelaterte spørsmål og har også god oversikt over det som skjer i kommunene. Konkret ber KKD om følgende:

- Synspunkter om hva stortingsmeldingen bør inneholde, inkludert synspunkter på virkemiddelbruken
- Utfordringer og muligheter for kulturliv, næringsliv og det offentlige som følge av nærmere kontakt mellom kultur- og næringsinteresser i denne sammenheng
- Konkrete tekstinnspill knyttet til kultur- og næringsrelaterte satsinger som kan brukes som eksempler i meldingen
- KKD tar gjerne imot noen digitale bilder som kan brukes som illustrasjon

Finnmark fylkeskommune har i forbindelse med fylkestingsvedtaket i sak 50/03 - "Finnmark som kulturfylke – 2003 – 2014" organisert oppfølgingsarbeidet i et tverrsektorielt arbeidslag kalt "Kulturfylket". Hovedmålet for arbeidet er nyskaping – arbeidsplasser og ringvirkninger av kultur. Formålet for arbeidet er fylkestingsvedtaket om å skape 500 nye

kulturarbeidsplasser innen 2014, håndtere investeringsfondet for kulturnæring og ellers følge opp intensjonene i rapporten "Finnmark som kulturfylke" i nært samarbeid med de andre aktørene. Blant annet har arbeidslaget arrangert seminarer, møter og idédugnader innenfor feltet kultur og næring.

3. VURDERING

Med henvisning til KKD sitt ønske om innspill til den nye stortingsmeldingen om kultur og næring, er oppdraget lagt til arbeidslaget "Kulturfylket". Det har vært gjennomført en prosess hvor arbeidslaget, de involverte avdelingene i fylkeskommunen samt aktuelle samarbeidspartnere har hatt idédugnad. Det er også lagt vekt på resultatet av gruppearbeid fra et seminar om kultur som næring fylkeskommunene arrangerte i mars 2004.

Synspunkt på hva stortingsmeldingen bør inneholde, inkl synspunkter på virkemiddelbruken: Stortingsmeldingen må ikke bare se på forholdet mellom kultur og næring som det står i brevet fra KKD. Vi mener det er viktig å gjøre noen grunnleggende drøftinger og avklaringer knyttet til begrepene "kultur og næring", "kultur som næring", "kulturnæring", "kultur og opplevelsesnæring" etc. Samfunnsutviklingen ser ut til å gå i en retning mot at kunst, kultur og opplevelser i seg selv kan danne grunnlag for næringsutvikling og verdiskaping. Dette må stortingsmeldingen ta på alvor. Det er på tide å komme ett skritt lenger enn å drøfte hvordan man kan få kulturlivet og næringslivet til å snakke sammen og se nytten av samarbeid.

Østlandsforskning har gjort et arbeid på vegne av Nærings- og handelsdepartementet. Rapporten er nettopp frigitt. Rapporten inneholder en rekke drøftinger rundt begreper som vil være til hjelp i arbeidet med stortingsmeldingen.

Stortingsmeldingen bør også fokusere på lønnsomhetsvurderinger og risikovurderinger i kulturnæringsprosjekter. Dette har også med virkemiddelbruken å gjøre. Vi ønsker virkemidler som tar høyde for usikkerhet og risiko i kulturprosjekter og som gir rom for å satse stort på noen prosjekter. Det bør opprettes virkemiddelordninger i form av at risikovillig kapital stilles til rådighet for kulturnæringsprosjekter. Egne såkornfond for kulturrelatert næringsutvikling kan være ett virkemiddel.

Finnmark fylkeskommune har opprettet et investeringsfond for kulturnæring med kapital fra salg av FFR. Dette er kapital som skal brukes til å gå inn i kulturnæringsprosjekter. Det er ønskelig at staten følger opp med matching av midler til slike regionale initiativ.

Stortingsmeldingen må også være en øyeåpner for ringvirkninger av kulturprosjekter. Med dette mener vi at de samfunnsmessige ringvirkningene av kulturprosjekter må tas med i beregningen når man skal vurdere lønnsomhet og risiko.

Stortingsmeldingen må ta høyde for at utvikling av kulturnæring kan være noe annet i en storby enn i en distriktskommune. Dette henger først og fremst sammen med størrelsen på markedet for virksomheten. I distriktene vil ofte markedet for kulturnæringene være basert på turister og andre tilreisende. Markedet kan selvsagt også være utenfor eget distrikt, men store kostnader forbundet med distribusjon og reiser gjør at fjerntliggende markeder kan være vanskelige å nå. Denne problematikken må også virkemidlene ta hensyn til.

Den kulturelle skolesekken (DKS) skaper stor etterspørsel av kreative og egnede kunst- og kulturtilbud av høy kvalitet. En forutsetning er at kunstnere av alle slag settes i stand til å lage

gode produksjoner. En annen forutsetning er at infrastrukturen bedres når det gjelder arenaer for produksjon og visning. Kunstnere i distriktsnorge har problemer med å få vist seg utad pga store reisekostnader og avstander.

Stortingsmeldinga må se på virkemidler som kan bidra til å skape tilgjengelige arenaer for utvikling, og kjøp og salg av profesjonell kunst og kultur rettet mot barn- og unge.

Vi vil også påpeke nødvendigheten av å prioritere forskning og utviklingsarbeid på feltet. Oppbygging av forskningsmiljø med medfølgende forskningsmidler kan med fordel skje i Nord Norge

Et annet konkret innspill på virkemiddelbruk er å utvide Innovasjon Norges tilskuddordning rettet mot kulturnæringsprosjekter. Ordninga har eksistert i to år, og det ser ut til å være en ordning som treffer et behov i næringsutviklingsmarkedet.

Utfordringer og muligheter:

På punktet om utfordringer og muligheter for kulturlivet, næringslivet og det offentlige ønsker vi fokus på at de største utfordringene dreier seg om dårlig eller manglende infrastruktur og at det er begrenset tilgang på risikovillig kapital. Det er også en stor utfordring å håndtere dette nye næringsfeltet som kan spenne fra enkeltstående billedkunstnere til gedigne opplevelsessentra eller filmproduksjonsmiljø. Det er viktig at stortingsmeldinga tar høyde for den variasjonen som finnes innen feltet.

I Finnmark er vi imidlertid mer opptatt av å markedsføre og å utnytte det store potensialet og de mulighetene som knytter seg til å utvikle kulturbasert næringsliv. Vi ønsker større fokus på mulighetene/potensialene enn på utfordringene/problemene.

Stortingsmeldinga må gi åpning for skikkelig storstilte næringsssatsinger. Det må signaliseres at det offentlige Norge nå er klare for dette og at offentlige aktører inviterer private aktører og privat kapital med på laget. Staten må i dette perspektivet være både tålmodig og modig. Det er viktig med ett langsiktig perspektiv.

Det er også viktig med en offensiv innstilling som signaliserer at vi faktisk tror på at kulturnæringsssatsing er lønnsom investering. Sett fra ett distriktperspektiv er det også viktig å synliggjøre at kulturnæringsssatsinga kan være en magnet som trekker til seg annen virksomhet. Distriktpolitisk er kulturnæringsssatsinga et viktig virkemiddel ikke først og fremst for å hindre fraflytting, men for å tiltrekke seg nye etableringer i form av tilflytting og nye næringsvirksomhet. I forlengelsen av dette vil det være naturlig å sett opp et regnestykke der det beregnes hva det vil koste å IKKE satse på å utvikle kulturnærings. Hva er alternativene?

4. Konkrete eksempler:

”Kulturfylket Finnmark”

Fylkestinget i Finnmark vedtok i desember 2003 å prioritere arbeidet med å utvikle kultur som næring. Det ble vedtatt ett mål om å skape 500 nye kulturarbeidsplasser innen 2014 og det ble satt av 20 mill. kroner til et investeringsfond for å utvikle kultur som næring. For å få fart på satsinga er arbeidet prosjektorganisert der tverrfaglighet har vært et kriterium når man har satt av ressurser til arbeidet. I dette arbeidet jobber kultur, næring og utdanningssiden sammen mot målet om 500 nye kulturarbeidsplasser innen 2014. Foruten å legge til rette for

forvaltningen av investeringsfondet skal prosjektet drive målretta utviklingsarbeid for å bidra til at finnmarkingene blir enda mer kulturbevisste, at det blir en større grad av markedsorientering i deler av kulturlivet, at det bygges gode nettverk og sterke kulturnæringsmiljøer i Finnmark.

5. ”Hermetikken Næringshage”

Hermetikken Næringshage AS er et utviklingselskap som skal bidra til kompetanseutvikling og økte inntekter innen kunst, kultur, kreative og kunnskapsrelaterte virksomheter. Næringshagen ligger i den tidligere fiskehermetikkfabrikken i Vadsø i Øst-Finnmark, og arbeider med å legge til rette for næringsutvikling av kreative virksomheter.

I dag er det 24 deltakerbedrifter i Næringshagen, som sysselsetter om lag 45 ansatte. Disse tilbyr et bredt spekter av kreative tjenester innen musikk, media, teater, design, alternativ behandling og kunnskapsutvikling. Næringshagen tilbyr felles infrastruktur, nettverksbygging og kompetanseutvikling for deltakervirksomhetene.

Hermetikken har vært en av de fremste i arbeidet med å utvikle kultur som næring. Næringshagen er et synlig resultat på et tettere samarbeid mellom kulturliv og næringsliv til gjensidig nytte og glede for begge parter - og for regionen vi bor i. Visjonen for Hermetikken Næringshage AS er å være et nasjonalt kraftsenter for kreative aktører innen kunst, kultur og kunnskapsintensive virksomheter.

6. AVSLUTTENDE KOMMENTARER

Finnmark fylkeskommune er glad for anledningen til å gi innspill til den planlagte stortingsmeldingen. Vi vil gjerne være med som bidragsyter og diskusjonspartner også senere i prosessen. I og med at vi er i gang med et større utviklingsarbeid på området regner vi med å gjøre oss erfaringer underveis som kan være nyttig i arbeidet med stortingsmeldingen.

7. FYLKESRÅDMANNENS KONKLUSJON

Vurderingsdelen av dette saksframlegget oversendes Kultur- og kirkedepartementet (KKD) som innspill til arbeidet med stortingsmeldingen om kultur og næring. Svaret sendes KKD innen fristen 20. oktober med forbehold om endringer etter behandling i KNS.

VEDLEGG OG ANDRE SAKSDOKUMENTER

1: Brev fra Kultur og kirkedepartementet av 23.08.2004.

Vadsø, 14. oktober

Wenche Pedersen
Fylkesrådmann

Anne-Cathrine Larsen